

REGULAMIN PRAKTYK OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

oraz ANEKS NR 1

[REDAKOWANE]

Postanowienia ogólne

1. Uniwersyteckie Kolegium Kształcenia Nauczycieli Języka Niemieckiego organizuje w ramach programu kształcenia praktyki opiekuńczo-wychowawcze, stanowiące integralną część studiów.
2. Student I roku zobowiązany jest do odbycia praktyk opiekuńczo-wychowawczych – wynikających ze standardów kształcenia – w przedszkolu, szkole podstawowej lub innej placówce edukacyjno-wychowawczej prowadzącej zajęcia z dziećmi w wieku 3–12 lat, w wymiarze 30 godzin, za które otrzyma ocenę, zgodnie ze wskazanymi w aneksie kryteriami.
3. Zaliczenie praktyk opiekuńczo-wychowawczych skutkuje uzyskaniem 2 pkt. ECTS.

Organizacja praktyk opiekuńczo-wychowawczych

1. Za nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk opiekuńczo-wychowawczych odpowiadają koordynator praktyk w UKKNJN oraz opiekun praktyk opiekuńczo-wychowawczych w UKKNJN wyznaczony przez Dyrektora Centrum.
2. Koordynator oraz opiekun praktyk opiekuńczo-wychowawczych informują studentów o zasadach i terminach odbywania praktyk oraz organizują zebrania w sprawie praktyk.
3. Opiekun praktyk opiekuńczo-wychowawczych:
 - a) dokonuje zaliczenia praktyk w dzienniku praktyk na podstawie skompletowanych dokumentów, potwierdzonych przez dyrektora placówki edukacyjnej, w której prowadzona jest praktyka oraz mentora, pod którego kierunkiem prowadzona jest praktyka opiekuńczo-wychowawcza w danej placówce edukacyjno-wychowawczej;
 - b) ocenia dokumentację z praktyk;
 - c) wpisuje ocenę z praktyk do systemu USOS.
4. Szczegółowe zasady odbywania praktyk omówione są w aneksie nr 1.

Główne cele praktyk opiekuńczo wychowawczych

1. Zapoznanie się ze specyfiką pracy nauczyciela w przedszkolu lub szkole podstawowej (w klasach 0–3 i/lub 4–6).
2. Nabycie umiejętności prowadzenia obserwacji pracy opiekuna/nauczyciela/wychowawcy i jej dokumentowania oraz samodzielnego prowadzenia działań opiekuńczych i wychowawczych.

3. Nabycie umiejętności analizy pracy nauczyciela i uczniów z pomocą nauczyciela-mentora (szkolnego opiekuna praktyk) podczas wspólnego omawiania praktyk.
4. Nabycie umiejętności analizowania własnej pracy opiekuńczej i wychowawczej oraz jej efektów.
5. Zapoznanie się z zachowaniami i funkcjonowaniem emocjonalnym, intelektualnym i społecznym dzieci.
6. Nabycie umiejętności diagnozowania pedagogicznego i planowania pracy dydaktyczno - wychowawczej, uwzględniającej różnice indywidualne uczniów.
7. Uświadomienie studentom – przyszłym nauczycielom języka obcego – problemów pojawiających się w kształceniu i wychowaniu dzieci w wieku 3–12 lat (biopsychicznych, społecznych, ekonomicznych, emocjonalnych, wolicjonalnych itp.).
8. Szczegółowe cele odbywania praktyk omówione są w aneksie nr 1.

Obowiązki studenta odbywającego praktyki opiekuńczo-wychowawcze

1. Rzetelne wywiązywanie się z zadań związanych z praktyką, współpraca zarówno z opiekunem praktyk opiekuńczo-wychowawczych w Kolegium, jak również z dyrekcją wybranej placówki oraz mentorem.
2. Skrupulatne prowadzenie dziennika praktyk: wpisywanie tematów wszystkich obserwowanych i samodzielnie prowadzonych zajęć.
3. Opisanie przypadku oraz samodzielne przeprowadzenie (pod kierunkiem mentora) zajęć lub ich fragmentów zgodnych z kartami zadań oraz uzgodnionych z mentorem.
4. Czynne uczestniczenie w pracy nauczyciela-wychowawcy, opiekuna (zapoznanie się z zasadami prowadzenia dokumentacji opiekuńczej i wychowawczej).
5. Przestrzeganie ustalonych terminów i zasad zaliczenia praktyk opiekuńczo-wychowawczych w Kolegium, dostarczanie wymaganej dokumentacji.

Warunki zaliczenia praktyk opiekuńczo-wychowawczych

Warunkiem zaliczenia praktyk opiekuńczo-wychowawczych jest złożenie dokumentacji z praktyk w terminie określonym przez opiekuna praktyk opiekuńczo-wychowawczych.

ANEKS NR 1

I. PRAKTYKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE: CELE, ZADANIA, OCENA

Celem praktyk jest kształcenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych kandydatów na nauczycieli klas początkowych poprzez:

1. **zapoznanie się ze specyfiką placówki, w której praktyki są odbywane**, a w szczególności poznanie wypełnianych przez nią zadań opiekuńczo-wychowawczych, sposobu funkcjonowania placówki, organizacji pracy, personelu, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji;
2. **obserwowanie:**
 - a) aktywności formalnych i nieformalnych grup dzieci w toku aktywności zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie,
 - b) aktywności poszczególnych uczniów, w tym uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
 - c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) – dziecko oraz interakcji między dziećmi (w tym samym i w różnym wieku),
 - d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych, ich prawidłowości i zakłóceń,
 - e) czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk oraz prowadzonych przez niego zajęć,
 - f) integrowania przez nauczyciela-opiekuna praktyk działalności opiekuńcowychowawczej, dydaktycznej, pomocowej, terapeutycznej itp.,
 - g) działań podejmowanych przez opiekuna praktyk (mentora) na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny;
3. **współdziałanie ze szkolnym opiekunem praktyk (mentorem) w:**
 - a) sprawowaniu opieki i nadzoru nad grupą oraz zapewnianiu bezpieczeństwa,
 - b) podejmowaniu działań wychowawczych wynikających z zastanych sytuacji,
 - c) prowadzeniu zorganizowanych zajęć wychowawczych,
 - d) podejmowaniu działań na rzecz uczniów/wychowanków o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
4. **pełnienie roli opiekuna-wychowawcy (pod kierunkiem mentora)**, a w szczególności:
 - a) poznawanie uczniów, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń,
 - b) samodzielne prowadzenie działań opiekuńczo-wychowawczych wobec grup i poszczególnych jednostek,
 - c) sprawowanie opieki nad grupą w toku spontanicznej aktywności dzieci,
 - d) organizacja i prowadzenie zajęć wychowawczych (w tym zajęć integrujących grupę, działań profilaktycznych) w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze zajęć,
 - e) animowanie aktywności grupy i współdziałania jej uczestników, organizacja pracy dzieci w grupach zadaniowych,
 - f) podejmowanie indywidualnej pracy z wychowankami (także o specjalnych potrzebach edukacyjnych),
 - g) podejmowanie działań wychowawczych o charakterze interwencyjnym, w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych, nieprzestrzegania ustalonych zasad,
 - h) sprawowanie opieki nad uczniami/wychowankami poza terenem placówki;

5. **analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych zjawisk i sytuacji pedagogicznych**, w tym:
- a) prowadzenie dokumentacji praktyk (dziennik praktyk, portfolio),
 - b) konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką,
 - c) ocena własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron),
 - d) analiza oceny zewnętrznej przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów,
 - e) konsultacje z opiekunem praktyk w celu omawiania obserwowanych i przeprowadzanych działań.

II. ZADANIA DO WYKONANIA PODCZAS ODBYWANIA PRAKTYK

1. Warunki zaliczenia praktyk:

- a) dostarczenie w wyznaczonym terminie kompletnej dokumentacji praktyk, obejmującej:
 - wypełniony przez studenta i potwierdzony przez mentora dziennik praktyk z opinią mentora,
 - portfolio, czyli wypełnione przez studenta i poświadczone przez mentora karty zadań A, B1 i B2 wraz załącznikami;
- b) zgodność karty zadań z dziennikiem praktyk;
- c) zgodność terminu odbywania praktyki z regulaminem praktyk.

2. Ocena końcowa za praktyki opiekuńczo-wychowawcze obejmuje łącznie następujące elementy:

- a) zakres i stopień trudności przeprowadzonych zadań opisanych w karcie zadań (zróżnicowany poziom tematyczny i organizacyjny zadań);
- b) zakres merytoryczny i redakcja opisów przeprowadzonych zadań w dokumentach praktyki (w dzienniku praktyk i portfolio);
- c) estetyka i przejrzystość portfolio.

3. Dziennik praktyk:

- a) W dzienniku praktyk dokumentować należy każdą godzinę lekcyjną (w sumie 30 godzin) z datą, krótkim opisem (2–3 zdania) danego działania/zadania oraz informacją na temat klasy/grupy, wieku i liczby dzieci.
- b) Przykłady działań: zabawa z dziećmi na boisku szkolnym; wyjście do muzeum, do kina, na basen; opieka nad dziećmi w świetlicy szkolnej, obserwacja/asystowanie/prowadzenie zajęć, w tym wyrównawczych, dodatkowych, w klasie integracyjnej itp.; obserwacja lekcji pod kątem działań opiekuńczo-wychowawczych itd. W zakres możliwych do wykonania zadań wchodzi też np. wywiad z pedagogiem szkolnym/ obserwacja pracy pedagoga/ psychologa/ logopedy (na wszelkie spotkania i zajęcia odbywające się pod kierunkiem innych nauczycieli praktykanta musi skierować mentor).
- c) Na każdej stronie sumuje się liczbę godzin.
- d) Każda strona musi być opatrzona pieczęcią szkoły/placówki i podpisem mentora.
- e) Godziny przeprowadzone w związku z realizacją zadań opisanych w karcie zadań i udokumentowane w portfolio należy wyraźnie zaznaczyć w dzienniku praktyk (np. jakimś kolorem).
- f) W dzienniku powinna się też znaleźć krótka opinia mentora na temat praktykanta, opatrzona pieczęcią szkoły oraz datą i podpisem mentora.

4. **Portfolio** – obejmuje karty zadań A, B1 i B2 wraz załącznikami:

Karty zadań należy wypełnić na komputerze, stosując w miarę możliwości wypunktowanie oraz równoważniki zdań. Opisy powinny być krótkie i konkretne. Wszystkie karty zadań (A, B1 i B2) powinny być poświadczane przez mentora.

A. Wskazówki dotyczące wypełniania karty zadań "Opis przypadku" oraz odpowiedniej dokumentacji

1. **Wprowadzenie – opis kontekstu/ profilu placówki:**

- obejmujący rodzaj szkoły/placówki, ilość klas/grup, dzieci w klasach/grupach, organizację działalności opiekuńczo-wychowawczej (czy są nauczyciele świetlicy, pedagog, psycholog, logopeda, reedukator; zajęcia dodatkowe; system pracy z uczniami o specjalnych potrzebach, ew. na podstawie dokumentów IPET i KIPU);
- sporządzony na podstawie informacji zamieszczonych na stronie internetowej placówki, wywiadów z pracownikami i uczniami oraz własnych obserwacji.

2. **Informacja o uczniu** (wybrany w porozumieniu z mentorem) – **identyfikacja zjawiska i uzasadnienie wyboru:**

- obejmująca wiek, klasę/grupę, płeć, imię (nie podajemy nazwiska dziecka!), sytuację rodzinną, materialną; relacje z dorosłymi i rówieśnikami; trudności napotymane w szkole, problemy wychowawcze, szczególne potrzeby, zdolności (jeśli występują – opis specyficznych lub specjalnych potrzeb dziecka);
- sporządzona na podstawie własnej obserwacji, rozmowy z dzieckiem, nauczycielem – wychowawcą, pedagogiem.

3. **Opis działań: zarówno zaobserwowanych/podejmowanych, jak także możliwych/wskazanych** (zalecenia – co bym zrobił/a ucząc takiego ucznia):

- opis zaobserwowanych w toku praktyk sytuacji, problemów i działań podjętych przez nauczyciela, pedagoga itp. oraz działań własnych;
- opis działań, które mogły/powinny być podjęte w danej/podobnej sytuacji, np. wstępnego diagnozowania trudności w nauce czytania, pisania lub/i liczenia lub też zaburzeń zachowania dziecka.

4. **Autorefleksja – wnioski:**

- krótka analiza własnego funkcjonowania w toku realizowania niniejszego zadania;
- dostrzeżenie swoich mocnych i słabych stron, ujawniających się podczas realizacji zadania;
- określenie przydatności doświadczeń, zgromadzonych w czasie realizacji zadania, w przyszłej pracy nauczyciela.

5. **Dokumentacja:**

- lista ponumerowanych załączników;
- załączniki dokumentujące wykonywane zadania, np. prace własne ucznia - intencjonalnie wytworzone, kserokopie lub fotografie kart ćwiczeń i innych przygotowanych pomocy, próbki pisma itp.;
- wszystkie załączone dokumenty powinny być ponumerowane (zgodnie z listą załączników) i opatrzone sygnaturą studenta: imię i nazwisko, data uzyskania dokumentu, nazwa dokumentu;
- w dokumentach przedstawianych do oceny student nie podaje nazwisk dzieci, przedstawia wyłącznie imię i wiek dziecka.

B. Wskazówki dotyczące wypełniania kart zadań "Praca z grupą" oraz odpowiedniej dokumentacji

Karty B1 i B2 zawierać powinny **scenariusze dwóch** różnych, samodzielnie zaplanowanych i przeprowadzonych (po konsultacji i pod nadzorem mentora lub wskazanego przez niego opiekuna) **zajęć** lub **fragmentów zajęć** o charakterze wychowawczym/ diagnostyczno-dydaktycznym/ animacji kulturalnej/ oświatowej, np.:

- krótkiej wycieczki, zajęć dramowych, teatralnych, okolicznościowych występów dzieci itp.;
- zajęć godziny wychowawczej dotyczącej np. zaobserwowanych problemów związanych z pracą w grupie;
- zajęć wychowawczych związanych z problemem zachowania (agresja, ADHD, fobia szkolna, wycofanie i nieśmiałość, lęk separacyjny itp.);
- zajęć przeznaczonych dla dzieci szczególnie uzdolnionych;
- zajęć opartych na założeniach pedagogiki zabawy;
- zajęć przeznaczonych dla dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością ruchową lub narządów zmysłów, przeprowadzonych w klasie integracyjnej lub świetlicy szkolnej w szkole integracyjnej.

Scenariusze uwzględniać powinny następujące punkty:

1. **Rodzaj zajęć**
2. **Informacja o grupie**
3. **Cele zajęć**
4. **Opis wykorzystanych materiałów/pomocy**
5. **Przebieg zajęć** – opis zaobserwowanych sytuacji/reakcji dzieci i podjętych działań w toku przeprowadzania zajęć (nie podajemy nazwisk dzieci).
6. **Autorefleksja** – wnioski:
 - krótka analiza własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczych i wychowawczych (w trakcie samodzielnego przeprowadzania zajęć/fragmentów zajęć);
 - dostrzeżenie swoich mocnych i słabych stron, ujawniających się podczas realizacji zadania;
 - określenie przydatności doświadczeń, zgromadzonych w czasie realizacji zadania, w przyszłej pracy nauczyciela.
7. **Dokumentacja dostosowana do charakteru/rodzaju zajęć:**
 - lista ponumerowanych załączników;
 - załączniki dokumentujące wykonywane zadania, np. wypełniona lista zdań przygotowana przed wycieczką lub prace, które powstały w związku z wycieczką, patrz także punkt A.5;
 - wszystkie załączone dokumenty powinny być ponumerowane i opatrzone sygnaturą studenta: imię i nazwisko, data uzyskania dokumentu, nazwa dokumentu.

Wzory kart zadań:

KARTA ZADAŃ A – OPIS PRZYPADKU

Imię i nazwisko studenta:	
Imię i nazwisko mentora:	
Nazwa szkoły/placówki:	
Termin odbywania praktyk:	
1. Wprowadzenie:	
2. Informacja o uczniu:	
3. Opis działań:	
4. Autorefleksja:	
5. Dokumentacja (lista ponumerowanych załączników):	
Podpis mentora i pieczęć szkoły	

KARTY ZADAŃ B1 i B2 – PRACA Z GRUPĄ (Scenariusz nr 1 i 2)

Imię i nazwisko studenta:	
Imię i nazwisko mentora:	
Nazwa szkoły/placówki:	
Data przeprowadzenia zajęć:	
1. Rodzaj zajęć:	
2. Informacja o grupie:	
3. Cele zajęć:	
4. Materiały/Pomoce:	
5. Przebieg zajęć:	
6. Autorefleksja:	
7. Dokumentacja (lista ponumerowanych załączników):	
Podpis mentora i pieczęć szkoły	